

PATVIRTINTA
Rokiškio r. Juodupės gimnazijos
Direktoriaus 2024 m. rugpjūčio 30 d.
Įsakymu Nr. V-283

**ROKIŠKIO RAJONO JUODUPĖS GIMNAZIJOS
NEFORMALIOJO ŠVIETIMO SKYRIUS**
P. Cvirkos g. 16, Juodupė, Rokiškio r.

**PRADINIO DAILĖS
FORMALŲJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA**
NŠPR kodas:

Programą rengė:
vyresnysis mokytojas Sigitas Daščioras

Programos trukmė: 4 metai
Programos apimtis: 4-6 sav. val.
Iš viso: 770 val.

Programos dalyvių amžius: 7-12 metų

Suderinta:
Rokiškio r. Juodupės gimnazijos
neformaliojo švietimo skyriaus vedėja
V. Sadauskienė

Juodupė, 2024

PRADINIO DAILĖS FORMALŲJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA

Ši programa skirta padėti vaikams atrasti ir lavinti savo kūrybinius gebėjimus. Vaikai mokysis įvairių dailės technikų, susipažins su spalvų teorija, kompozicijos pagrindais ir lipdymu iš molio. Užsiėmimai bus struktūruoti taip, kad skatintų saviraišką ir kūrybinį mąstymą.

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pradinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa (toliau – Programa) skirta 7-11 metų berniukams ir mergaitėms, norintiems susipažinti su piešimo technikomis, išmokyti piešti, derinti spalvas, išreikšti save per kūrybą piešiant bei lipdant.
2. Programos trukmė – 4 metai.
3. Įgyvendinant Programą, mokomasi grupėje.
4. Vidutinis mokinių skaičius grupėje – 10.
5. Programai įgyvendinti reikiama mokymosi aplinka ir mokymosi priemonės:
 - 5.1. dailės dalykui pritaikyta klasė su molbertais, stovais, stalais, specialiu apšvietimu ir įranga – keramikos degimo krosnimi, grafikos spausdinimo staklėmis ir kt.;
 - 5.2. kompiuterinė, demonstracinė įranga;
 - 5.3. vaizdinė, informacinė ir metodinė medžiaga bei priemonės;
 - 5.4. mokinių darbams eksponuoti pritaikytos erdvės.
6. Baigusiems programą mokiniams rekomenduojama dailės ugdymą tęsti, renkantis pagrindinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą.

KOMPETENCIJOS

7. Kompetencijos, kurias vaikai įgis baigę šią programą, bus pagrįstos ne tik techniniais įgūdžiais, bet ir platesniais kūrybiškumo, mąstymo ir bendradarbiavimo aspektais. Išsamus kompetencijų sąrašas:
 - 7.1. Techniniai įgūdžiai:
 - Piešimo gebėjimai: vaikai mokės naudoti įvairias piešimo priemones (pieštukai, anglis, kreida) ir taikyti įvairias technikas (kontūrų piešimas, šešėliavimas, tekstūrų atvaizdavimas).
 - Tapybos technikos: gebės dirbti su skirtingomis tapybos medžiagomis (akvarelė, guašas) ir išmanys spalvų maišymą, šešėliavimą, spalvų kontrastus bei harmoniją.
 - Kompozicijos supratimas: supratimas, kaip išdėstyti elementus erdvėje, sukurti fokusuotus taškus, naudoti kontrastą ir balansą, kad jų darbai būtų vizualiai patrauklūs ir efektyvūs.
 - Molio lipdymo įgūdžiai: gebės lipdyti iš molio įvairias formas, įskaitant tuščiavidurius objektus, reljefus ir žmogaus figūras. Supras molio savybes ir lipdymo procesus.
 - 7.2. Kūrybiniai gebėjimai:
 - Kūrybinė saviraiška: vaikai išmoks laisvai išreikšti savo mintis ir emocijas per meną, naudodami įvairias technikas ir medžiagas.
 - Inovatyvumas ir eksperimentavimas: gebėjimas eksperimentuoti su skirtingais metodais, priemonėmis ir idėjomis, siekiant kurti unikalius ir originalius darbus.
 - Probleminis sprendimas: meno kūrimo metu vaikai lavins gebėjimą spręsti kūrybinius iššūkius ir rasti sprendimus, kurie tinka jų darbams.
 - 7.3. Meno teorijos žinios:
 - Spalvotybės pagrindai: supratimas apie spalvų ratą, spalvų derinius, šaltas ir šiltas spalvas, šviesos ir šešėlio spalvų efektus bei koloristiką.
 - Erdvės ir perspektyvos žinios: gebės suprasti ir taikyti perspektyvos taisykles piešiant ir kuriant trimatės erdvės iliuziją dvimatėje plokštumoje.

- Kompozicijos principai: žinos pagrindines kompozicijos taisykles, įskaitant balanso, fokusavimo taško, kontrasto ir dinaminių elementų naudojimą.
 - 7.4. Kultūrinis suvokimas:
 - Meninės įvairovės supratimas: suvokimas apie skirtingas meno rūšis, stilius ir technikas iš įvairių kultūrų ir laikmečių.
 - Meno istorijos pagrindai: pagrindinių meno judėjimų, įžymių menininkų ir jų darbų supratimas, kuris padės vaikams suprasti meno raidą ir įtaką.
 - 7.5. Asmeninio uugimo gebėjimai:
 - Pasitikėjimas savimi: vaikai taps labiau pasitikintys savo kūrybiniais gebėjimais ir drąsesni išreiškdami savo idėjas per meną.
 - Kritinis mąstymas: gebėjimas analizuoti savo ir kitų darbus, vertinti meno kūrinius ir diskutuoti apie juos.
 - Atsakingumas ir sąmoningumas: supras, kaip tinkamai naudoti ir prižiūrėti meno priemones bei įrangą, ir suvoks atsakomybę už savo kūrybą ir jos poveikį aplinkai.
 - 7.6. Bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimai:
 - Komandinio darbo įgūdžiai: gebės dirbti grupėse, dalintis idėjomis ir bendradarbiauti kuriant bendrus projektus.
 - Efektyvus bendravimas: mokės išreikšti savo mintis ir idėjas, pristatyti savo darbus ir pateikti konstruktyvius atsiliepimus bendraamžiams.
 - 7.7. Projektų valdymas ir organizavimas:
 - Projektų planavimas: supratimas, kaip planuoti ir vykdyti meno projektus nuo pradžios iki pabaigos, įskaitant idėjų generavimą, technikų parinkimą ir galutinio darbo pristatymą.
 - Laiko valdymas: gebėjimas efektyviai planuoti laiką, kad pasiektų tikslus ir užbaigtų darbus per nustatytą laikotarpį.
- Baigę šią programą, vaikai ne tik įgis tvirtus techninius ir kūrybinius įgūdžius, bet ir taps labiau pasitikintys savimi, kūrybiški ir atsakingi asmenys, pasiruošę toliau plėtoti savo meilę menui.

PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR STRUKTŪRA

8. Programos tikslas – padėti mokiniams įgyti, nuosekliai ir sistemingai ugdyti dailės srities meninius gebėjimus, individualumą, kultūrinį sąmoningumą, estetinę nuovoką, tenkinti dailės pažinimo ir raiškos poreikius.
9. Programos uždaviniai:
 - 9.1.atskleisti ir plėtoti mokinių kūrybinius ir meninės raiškos gebėjimus, puoselėti vaikų kūrybos spontaniškumą ir individualumą;
 - 9.2. sudaryti mokiniams galimybę rinktis savo poreikius, gebėjimus atitinkančias dailės ugdymo formas;
 - 9.3. suteikti galimybę mokiniams plėsti vaizduojamąją patirtį, ją panaudoti savo išgyvenimų ar idėjų vaizdavimui;
 - 9.4.padėti išmokti naudotis pagrindinėmis dailės raiškos meninėmis bei techninėmis priemonėmis, domėtis savo krašto ir pasaulio kultūra, ugdyti supančio pasaulio įvairovės suvokimą.
10. Programą sudaro dailės pažinimo ir raiškos dalykas.

DAILĖS PAŽINIMAS IR RAIŠKA

10. Dailės pažinimo ir raiškos paskirtis – suteikti dailės suvokimo pradmenis ir formuoti pradinius dailės raiškos įgūdžius.
11. Dailės pažinimo ir raiškos tikslas – ugdyti gebėjimus dailės priemonėmis perteikti regimąjį bei vaizduotės pasaulį, įgyti kūrybos proceso suvokimo pradmenis.
12. Dailės pažinimo ir raiškos uždaviniai:

- 12.1. ugdyti pradinius grafinės, spalvinės, erdvinės raiškos įgūdžius;
- 12.2. formuoti pradinius įgūdžius, dirbant su skirtingomis medžiagomis bei priemonėmis, supažindinti su įvairiomis technikomis;
- 12.3. ugdyti dailės kūrinio ar reiškinių suvokimo pradmenis, formuojant aplinkos stebėjimo, analizavimo įgūdžius, skatinti juos pritaikyti, įgyvendinant savo kūrybinius sumanymus.
13. Dailės pažinimo ir raiškos veiklos sritys:
 - 13.1. spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška;
 - 13.2. dailės pažinimas ir reflektavimas.
14. Dailės pažinimo ir raiškos mokymas:
 - 14.1. pirmais mokslo metais mokomasi 4 valandas per savaitę, antrais – ketvirtais 6 valandas per savaitę;
 - 14.2. valandos dailės pažinimo ir raiškos veiklos sritims skiriamos atsižvelgiant į mokyklos ugdymo bazę, tradicijas, ugdymo poreikius bei aktualijas, veiklos sritys integruojamos į kitas veiklas;
 - 14.3. užsiėmimai gali būti organizuojami gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.;
 - 14.4. derinami informaciniai ir kūrybiniai metodai;
 - 14.5. ugdymas individualizuojamas, lanksčiai pritaikant užduotis, laiduojant mokinio gebėjimų plėtotę bei poreikius, ugdomas pastabumas, nestandartiškas kūrybinis mąstymas, skatinama stebėti aplinkinį pasaulį, gamtos reiškinius, dailės kūrinius.
15. Dailės pažinimo ir raiškos dalyko mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška	
Nuostata – įsitraukti į kūrybos procesą. Vizualizuoti savo idėjas piešiant, tapant ar lipdant. Išbandyti skirtingas medžiagas ir technikas. Pasitikėti savo meniniais gebėjimais ir drąsiai kurti. Domėtis savo krašto kultūra	
Esminis gebėjimas: kelti ir įgyvendinti vizualias idėjas, išbandant grafines, spalvines, erdvines raiškos priemones bei technikas	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti sumanymus, vizualias idėjas ar vaizduoti pasirinktus motyvus, komponuojant plokštumoje ar erdvėje.	1.1.1. Kelti ir vystyti vizualius sumanymus; 1.1.2. pasirinkti vaizdavimo motyvus; 1.1.3. stebėti ir analizuoti supančią aplinką; 1.1.4. semtis vizualių idėjų stebint tautodailės ir profesionaliojo meno kūrinius; 1.1.5. komponuoti erdvines formas, motyvus ar atskirus elementus apibrėžtoje plokštumoje.
1.2. Naudotis elementariomis spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos techninėmis priemonėmis, įgyvendinti sumanymus, naudojant nesudėtingas technikas.	1.2.1. Atpažinti ir skirti elementarias piešimo bei grafikos priemones bei medžiagas, žinoti tradicinius jų naudojimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas; 1.2.2. skirti tradicines tapybines priemones bei dažus, žinoti pagrindines jų savybes, išbandyti nesudėtingas technikas; 1.2.3. skirti pagrindines skulptūros bei keramikos priemones ir medžiagas, žinoti elementarius lipdybos ir konstravimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas.

1.3. Kuriant naudoti pagrindinius meninius raiškos elementus ir priemones.	1.3.1. Išgauti įvairių atspalvių maišant pagrindines, papildomas, chromatines bei achromatines spalvas. Pasirinkti spalvų derinius; 1.3.2. naudoti įvairias linijas, dėmes, formas, išgauti skirtingų tonų, tekstūrų; 1.3.1. lipdyti, konstruoti ir jungti įvairias erdvines formas, bendrais bruožais perteikiant jų charakterį bei paviršių faktūras.
2. Veiklos sritis - dailės pažinimas ir reflektavimas	
Esminis gebėjimas – reflektuoti ir įsivertinti dailės, kultūros paminklus bei reiškinius, taikyti dailės pažinimo įgūdžius praktinėje veikloje ir gyvenime	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Susieti kūrinio nuotaiką su dailės raiškos priemonėmis.	2.1.1. Paaikškinti vartojamus elementarius meno ir dailės terminus; 2.1.2. atpažinti ir skirti pagrindines dailės rūšis, žanrus ir kai kurias technikas; 2.1.3. vartojant elementarias dailės sąvokas apibūdinti kūrinio keliamą įspūdį, nuotaiką, išvardinti pagrindines meninės raiškos priemones.
2.2. Įžvelgti tautodailėje, meniniame palikime ir šiuolaikiniame mene raiškos priemonių kaitą.	2.2.1. Išvardinti esminius tautodailės bruožus; 2.2.2. atpažinti lietuvių liaudies meno simbolius, juos paaikškinti; 2.2.3. atpažinti ir palyginti kai kuriuos skirtingų epochų meno kūrinius; 2.2.4. savais žodžiais apibūdinti pastebimus meninės raiškos skirtumus įvairiose epochose ir kultūrose.
2.3. Stebėti ir vertinti savo, kitų kūrybą bei pasiekimus parodose, meninėse akcijose, projektuose.	2.3.1. Pasirinkti ir išvardyti dailės kūrinio vertinimo kriterijus; 2.3.2. apibūdinti pasirinktus darbus, pagrįsti savo nuomonę.

16. Dailės pažinimo ir raiškos turinio apimtis:

16.1. Spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška:

16.1.1. Komponavimas plokštumoje, erdvinės formos kūrimas, formų komponavimas tarpusavyje; teminės kompozicijos, natūrmortas, peizažas, portretas, abstrakti, siužetinė kompozicija. Nesudėtingi funkcionalūs objektai. Natūra ir meninis vaizdas. Esminių natūros bruožų perteikimas. Kūrinio idėja, perteikiama nuotaika. Kūrybinės interpretacijos, remiantis natūra, tautodaile, profesionaliuoju menu;

16.1.1.2. Tapymas guašu, akvarele. Piešimas pieštuku, tušu, kreidelėmis, pastele, anglimi ir kt. Lipdyba iš molio, erdvinių formų kūrimas lankstant, konstravimas iš įvairių medžiagų, papjė mažė. Karpymas, lankstymas, aplikacija, koliažas, grotazas, atspaudai, nesudėtingos grafikos technikos, įvairios mišrios bei eksperimentinės technikos ir kt.

16.1.1.3. Pagrindinių, papildomų chromatinių ir achromatinių spalvų maišymas, atspalviai, šiltos – šaltos, šviesios – tamsios spalvos, nuotaikos kūrimas spalvomis. Taškas, linija, dėmė, tonas, štrichas, tekstūra. Geometrinės ir gamtinės formos, paviršiaus charakteris, faktūra, reljefas, įspaudai, funkcionalios formos. Ritmas, statika – dinamika, simetrija – asimetrija, kontrastas – niuansas.

16.2. Dailės pažinimas ir reflektavimas. Menas mūsų aplinkoje. Menas kaip žaidimas. Dailės terminai. Dailės rūšys ir žanrai. Plastinės kalbos elementai. Meno epochos: senosios civilizacijos, didieji meno stiliai, modernus ir postmodernus menas. Etnokultūra: kalendorinės šventės, papročiai,

pasakos, simboliai. Tautodailė: formos, medžiagos, dekoras, ornamentas, spalvos. Dailės kūrinio analizės pradmenys.

PASIEKIMŲ VERTINIMAS

17. Vertinimo tikslas - padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei.
 18. Vertinimo uždaviniai:
 - 18.1. Padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įsivertinti savo pasiekimų lygmenį, kelti mokymosi tikslus.
 - 18.2. Padėti mokytojui įžvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį ir metodus.
 - 18.3. Suteikti tėvams (globėjams, rūpintojams) informaciją apie vaiko mokymąsi, stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos.
 - 18.4. Planuoti ugdymo turinį ir procesą, suteikti mokinių poreikius atitinkančią pagalbą.
 19. Vertinant mokinių pasiekimus bendradarbiaujama su mokiniais, aiškinami pasiekimų reikalavimai, kriterijai, rodikliai, aptariamos mokymosi spragos.
 20. Pateikiami pavyzdžiai, kaip galima gerai atlikti užduotis.
 21. Mokiniai įtraukiami į vertinimo procesą, jie mokosi įsivertinti ir vertinti kitų atliktus darbus.
 22. Stebima ir įvardinama įvairi mokinio daroma pažanga.
 23. Mokymasis grindžiamas aiškiais sėkmės kriterijais ir vertinimo taisyklėmis.
 24. Vertinimo kriterijai individualizuojami pagal mokinio galimybes ir poreikius.
 25. Mokinio veikla vertinama komentaru žodžiu kiekvieną pamoką reflektuojant, papildant ir taisant atsakymus, atliktus darbus. Tėvams pageidaujant, rašomi komentarai raštu, nurodant sėkmes ir nesėkmes, geresnio rezultato siekimo galimybes.
 26. Mokiniais atlikus užduotis, mokytojas organizuoja mokinių raiškos darbų aptarimus. Mokiniai skatinami rengti asmenines ir grupines parodėles, kurti renginių ir parodų vizualinę informaciją.
 27. Mokiniai eksponavę savo darbus parodose, dalyvavę konkursuose skatinami įvairiomis formomis - mokytojo, mokyklos direktoriaus padėkomis ir kt.
 28. Organizuojama mokinių atliktų darbų peržiūra 2 kartus per mokslo metus: mokiniai eksponuoja atliktus per pusmetį darbus, juos pristato, mokytojai kartu su mokiniais aptaria ir įvertina įskaitomis. Įskaitos rašomos neformaliojo švietimo skyriaus mokinio pasiekimų vertinimo lapuose. Peržiūroje dalyvauja mokyklos administracijos atstovai, mokinių tėvai.
 29. Įvykdžius programos reikalavimus ir įskaitų lapuose turint 8 vertinimus „įskaityta“ mokiniui išduodamas Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimas.
-